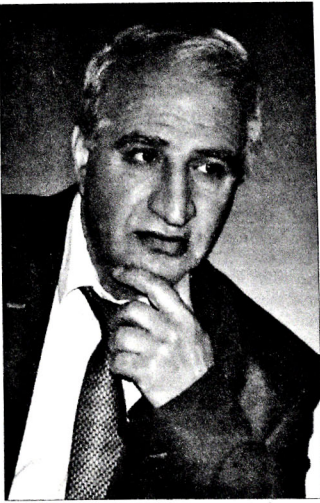

ÇİNGİZ ƏLİOĞLUNA YAŞ TƏBRİKİ

Bu il yayda Azərbaycanın görkəmli şairi, Əməkdar incəsənət xadimi Çingiz Əlioğlunun 80 yaşı tamam olacaq

ƏLİ RZA XƏLƏFLİ

Bu günlərdə İctimai televiziya şairin yubileyinə hədiyyə olacaq "Ötən günlər" verilişi yayınlanırdı. Şair özü də masa arxasında verilişin iştirakçısı idi. Bu ədəbi poeziya məclisində Çingiz Əlioğlunun dostları, nisbətən gənc ədəbi tənqidçilər, tələbələr və doğma övladları da vardı. Hiss olunurdu ki, söhbətin məcrası Azərbaycanın böyük şairinə sonsuz bir ehtiramla gedir və bu söhbətləri də ömrünün 80 yaşına çatmış şair xüsusi həssaslıqla dinləyir, nə qədər bürüzə verməməyə çalışsa da ararib kövrəlir də...

Şair özü belə bir ifadə işlətdi ki, yeriməyi bir az çətinləşsə də, özü elə həmin Çingiz Əlioğludur. Bununla demək istəyirdi yaradıcılığı da, düşüncəsi də kifayət qədər mükəmməl və yerindədir.

...Verilişi seyr edə-edə Çingiz Əlioğlu ilə ilk görüşümüzdü xatırladım. Bu görüş mənim yaşımın 50-55-ci, onunsa 60-65-ci yaş dövrlərində baş vermişdi. Yaş fərqi bəzən baxmayaraq, biz bir-birimizə çox sürətlə yaxınlaşdıq, isinişdik. O, mənim aparıcısı olduğum tədbirlərdə çox yaxından iştirak edib, böyük ruh yüksəkliyi ilə çıxışlar edib və mənim yaradıcılığımıza, natiqliyimə və "Kredo" qəzetindəki fəaliyyətimə çox məhərm, doğma, isti bir münasibət sərgiləyib. Tədbirlərdə, ayrı-ayrı toplantılarda bir-birimizə müraciət üzərində isti çıxışlarımız olub. Bu da əlbəttə doğmaliqdan, ünsiyyətdən irəli gəlir. Biz bu dostluğu, bu səmimi münasibəti indi də davam etdirməyə çalışırıq.

Çingiz Əlioğlunun haqqında çox şey danışa bilərik. Ancaq onu deyim ki, onun poeziyası bir informasiya mənbəyidir. Onun poeziyasına fikir verəndə şahidi olursan ki, şair dünyanın əzəlinə sonuna doğru bütün mərhələləri söz oyunundan necə məhərdə keçirir və onu oxumaq, öyrənmək, anlamağa çalışmaq özünə insanın təfəkküründə çox ciddi, gərəqli bir iz qoyur. Onun kitablarından biri belə adlanır: Ruhumun həndəsəsi. Təsəvvür edin ki, bu barədə təkcə düşünmək adama nə verər, nə bəxş edər! Kitabı oxuyanda sanki doğrudan da həndəsi fiqurların içərisindən keçib gedirsen.

Çingiz Əlioğlu ilə bağlı bir xatirəmi də sizlərlə bölüşmək istəyirəm. Bir dəfə Azərbaycan Yazıçılar Birliyində yazıçıların növbəti qurultayına nümayəndələr seçilirdi. Tədbirin aparıcısı Çingiz Əlioğlu idi. O, ayrı-ayrı şairlərin adlarını elan edib müzakirəyə təqdim edirdi. Düzüdü, elə ciddi bir etiraz olmasa da, hər halda müəyyən adamlar məsələyə münasibət bildirirdilər, sonra ardıcıl olaraq səsvermə keçirilirdi. Birdən elan elədi ki, mən indi bir ad çəkəcəyəm, kimin cəsarəti çatırsa, buyurub etiraz eləsin bu namizədə. Bunu deyib mənim adıma çəkdi. Bir anlıq salona sükut çökdü və birdən bu sükutu gurultulu alqışlar əvəz etdi. Çingiz Əlioğlu da ürəkdən

gülərək söylədi ki, bax, belə olmalıdır: ya görə ürəkdən alqışlayasan, ya da etirazını bildirəsen.

Çingiz Əlioğlunun 70 illik yubileyi də mənim yadımdadır. Yubiley kifayət qədər mötəbər şəkildə qeyd olundu. Mən o vaxt "Kredo" qəzetinin birinci səhifəsində Çingiz Əlioğlunun böyük portretini çap edərək ona bir dördlük də yazmışdım. Zənnimcə, homin dördlük oxucular üçün də, dinləyicilər üçün də maraqlı olar:

- Dünya mənim sözümdə, söz mənim içimdədir.

O dünya, ya bu dünya, eyni bir biçimdədir.

Keçdim ilan ağzından, şərbət idi zəhəri. Gecəsi gündüzümdə, gündüzü köçümdədir.

Bu dördlükdən sonra düşündüm ki, nəse bir esse, ya portret cizgili bir yazım, o zaman belə bir duyulanma gəldi mənə və xəyalimdakıları elə birbaşa kompüterə dikte elədim:

- Salam Çingiz Əlioğlu, sən də gəldin ömrün 70-ci yaşına,

Sözün, sənətin gələn yolun sət, sıldırım qışına.

Yorulmadı ayaqların, qüvvədən düşmədi qolların,

Söz tutacaqlarını qayaların çatlarına vurdun,

Alpinist kəndiri kimi mənələri, insanlığın içindən keçən ağrıları

Sinəndən asılmış ürəyinə dolaya-dolaya qalxdın

yetmiş adlı zirvədə ev qurdun, oda qurdun.

Həsəd gözü ilə baxanların papağı düşən zirvədən

Bu dünya necə görünür? Aşağıda qurbağalar quruldadı,

Koramallar sürünür, Yuxarıdan bu girdab boyu

dərə dərinliyinə baxa bilirsənmi? Görürsənmi burda qoyub getdiklərin,

Çingiz Əlioğlu? Nikbinlik, səni çağıran səs

o zirvədən uzaqda deyil ki? Sənə, mənə,

budaqda tənha oxuyan bir quşcuğaza

bir quşcuğaza doğma nəfəs

sazaqda deyil ki?

Demir ki, əyil, məni eşidəsen.

əyil ki, vağzallar, yollar yenə

həmin basabasdır, Metro krateri

yenə də axın-axın "insan lavası" püskürür,

Buralarda yenə həmin asaasdı,

Yenə həmin qaçaqcaqdı,

Tutqundur şəhərin havası, Yanan avtobus ciyərləri

İşlənmiş qaz borusundan Buğum-buğum

tüstü öskürür, Harda olsam,

harda oda düşsəm soraqlar sevgi məni

dəyərdir.

Əkin torpağa, Cücərsin dəni yerin,

Verin bülbüllərə çözü, çəmənli.

Su verin fidanlara göyərdin,

Qoy bitsin ömrü ağacı - deyərdin,

deyərdin. Dünənin,

bu günün havası, Zirvədə

sabahın səfəsi, Ordadamı

bağırır divlər "hardadır adam, badam".

Dönməmişən ki, əhdindən,

ilqarından, alnında ay doğan adam?

Buralarda altmış yaşlı cırdana

yavan əppək verib hələ də oduna göndərirlər,

Pələngi ağaca sarıyıb döyə-döyə

pişiyə döndərirlər. Yenə də inanırsanmı

"yatanlar oyanacaqlar?", Açılan səhərlərlə gələcək,

güneşli dayanacaqlar?

Görüşdən ayrılığa dözə bilirsənmi sayruluğa?

Yeyin-yeyin addımlarınla ölçə bildinmi

bu arş-arşacı? Ahəngini, ritmini

yenə saxlayırmı ürək adlı ömür sayğacı?

Zirvədən necə görünür dünya, Çingiz Əlioğlu?

Bu dünyanın nənəsi, babası, Köhnə Kəşkül əbasi,

Yeməyi, içməyi, Şirini, şərbəti, noğulu,

Ögeydimi yenə qızı, oğulu?

Burdan dumanlı görünür oralar.

Quş kölgəsi üstünə sorinlik,

Bir budaq şimşək gözüne işıq gətirimi?

İzsiz bahar göy üzündə arzular,

diləklər bitirimi? Buralarda Bakı davam edir,

Bakı yaşayır, Amma adamlar

yenə havalı yük kimi başlarını daşıyır,

daşıyır.

"Ruhumun həndəsəsi" Evklidə əl açır,

Saz var, Kərəm var, Düyümlər ki açılır,

açılır? Yarı optimist,

Yarı pessimist Yarı modernist,

Yarı postmodernist Yarı bişmiş,

Yarı bişməmiş. Təbrik tortu

sözün ağrıya-acıya calaq sortu.

Kimə xoş gələcək deyə bilmərəm,

Özümü öyə bilmərəm. Kim dadacaq

sözün altındakı acıdan-acı istiotu,

Sərf eləməz adamcıqazlara qafiyəsi,

yal otu, yol otu. Dünyadı, gəldim, gəlmədim,

Məndən salam de Tanrıya. Tanrını tanı!

-demişdin,

Mən Tanrımı tanıdım,

Tanırım məni tanımasa da

Süfrəsi yığılmayan masada,

Axıracan içilməyən kasada

qismətə var, içərəm.

Bu gün, ya sabah olsa da

keçərəm o körpüdəm, Keçərəm.

Ey Türk oğlu Türkün oğlu!

Sözü doğrudan doğru 70 yaşın mübarək,

Çingiz Əlioğlu!

Müəllifdən: Mətni səsli nitqdən yazıya gətirmiş çox istedadlı yazıçı-publistist Nəzirməmməd Zöhrəbliyə xüsusi təşəkkürümləri bildirirəm.